

Värnamo kommun

Rektorn vid Forshedaskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Forshedaskolan
i Värnamo kommun

Tillsyn i Forshedaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Värnamo kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Forshedaskolan besöktes av Skolinspektionen den 23 september 2014.

Fakta om skolenheten

Forshedaskolan är en skolenhet i Värnamo kommun som är belägen i samhället Forsheda, ungefär en mil utanför Värnamo tätort. Vid skolenheten bedrivs undervisning i årskurserna 7 till och med 9. Ungefär 230 elever är inskrivna vid skolan och det finns två klasser i varje årskurs. Vid enheten finns även en särskild undervisningsgrupp. Eleverna kommer i huvudsak från Forsheda med omgivande mindre samhällen. Ungefär hälften av skolans elever åker buss till skolan, antingen skolskjuts eller lokaltrafik.

Skolenheten leds av en rektor. Skolans lärare är organiserade i två vertikala arbetslag för årskurserna 7-9.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att det genomsnittliga meritvärdet år 2014 är 216 poäng, för pojkar är det 201 poäng och för flickor 232 poäng. Andelen elever med betyg i alla ämnen år 2014 är 76 procent, för pojkar är det 67 procent och för flickor 87 procent. Andelen elever behöriga till något av gymnasiets program år 2014 är 83 procent, för pojkar är det 77 procent och för flickor 100 procent.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att det genomsnittliga meritvärdet mellan åren 2010 och 2014 ligger på ungefär samma nivå, det vill säga mellan 212 poäng (2012) och 216 poäng (2013 och 2014). Flickors genomsnittliga meritvärde ligger mellan 219 poäng (2012) och 232 poäng (2014). Pojkars genomsnittliga meritvärde ligger mellan 196 poäng (2010) och 213 poäng (2011).

Andelen elever med betyg i samtliga ämnen varierar mellan 75 procent (2010) och 83 procent (2011). Andelen flickor med betyg i alla ämnen varierar mellan 71 procent (2012) och 87 procent (2014). Andelen pojkar med betyg i alla ämnen varierar mellan 66 procent (2010) och 89 procent (2011).

Andelen elever behöriga till något av gymnasiets program varierar mellan 84 procent (2013) och 90 procent (2010). Andelen pojkar behöriga till något av gymnasiets program varierar mellan 77 procent (2014) och 100 procent (2011-2013). Andelen flickor behöriga till något av gymnasiets program varierar mellan som lägst 76 procent (2013) och som högst 100 procent (2014).

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att undervisningen på Forshedaskolan utgår från de centrala innehåll och de kunskapskrav som beskrivs i respektive ämnes kursplan. Tillsynen visar inget annat än att skolans miljö överlag präglas av trygghet och studiero och vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Lärarna samverkar inom respektive ämne när de ska planera, följa upp och utveckla undervisningen. Tillsynen visar dock att det saknas ett skolövergripande systematiskt arbete för att planera, följa upp och utveckla utbildningen inom flera centrala områden. Det gäller skolans samlade kunskapsresultat, arbetet med att ge särskilt stöd såväl som arbetet med att förmedla och förankra den värdegrund som beskrivs i läroplanens första kapitel. Vidare framkommer det i tillsynen att det finns brister i lärarnas arbete med att ge elever ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling. På dessa punkter är det upp till varje enskilt lärare att själv avgöra hur och i vilken utsträckning hen vill lägga upp arbetet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värnamo kommun att vidta nedanstående åtgärd för att avhjälpa påtalade brist. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 16 februari 2015** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

En analys av skolans kunskapsresultat visar att en övervägande del av eleverna i årskurs 9 får de lägre betygsstegen och att väldigt få får betygen A och B. Vårterminen 2014 sattes mer än 2,5 gånger så många betyg E som A. Av intervjuerna med elever framkommer att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling behöver arbeta igenom samma uppgifter som övriga klassen, oavsett om eleverna redan behärskar kunskapsområdet. När den på förhand bestämda volymen uppgifter är lösta uppger eleverna att de får mer av samma typ av uppgifter eller att de lämnas att fortsätta med självständigt arbete i läroboken. Lärare och rektor uppger att det finns brister i lärarnas arbete med att ge elever ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling. Av intervjun med lärarna framkommer att dessa prioriterar sin tid till att ge stöd till de elever som behöver det och att de därmed inte upplever att de hinner ge tillräcklig ledning och stimulans till de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Rektorn och lärarna måste säkerställa att de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § skollagen,

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Särskilt stöd

Bedömning

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det särskilda stödet ska dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av läropla-

nen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår att rektor har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans arbete utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Rektor och lärare uppger att skolan har ett systematiskt arbete med att ge särskilt stöd till elever i behov av det. Men både rektor och lärare uppger också att de stödinsatser skolan sätter in inte räcker för att ge alla elever tillräckligt stöd så att de ges förutsättningar att minst nå de kunskapskrav som ska uppnås. Rektor uppger också att lärarna förväntas genomföra en del stödinsatser som kräver specialkunskap som de saknar. Lärare och elevhälsa uppger att de i åtgärdsprogram endast dokumenterar åtgärder som de vet att skolan kan genomföra och att de därmed utelämnar vissa åtgärder som de vet att eleverna har behov av. Eleverna får därmed inte alltid stöd på det sätt som utredningen visat att de behöver.

Av intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framkommer vidare att skolan använder undervisning inom elevens val, i svenska och engelska inom ramen för språkvalet samt den schemalagda läxläsningen som stödåtgärder. Intervjuade elever och lärare uttrycker uppfattningen att skolan erbjuder en del former av särskilt stöd som det står elever fritt att tacka nej till, exempelvis för att läxläsningen infaller efter det att elevens skolskjuts lämnat skolan för dagen.

Av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen framgår att undervisning inom elevens val, i svenska och engelska inom ramen för språkvalet samt den schemalagda läxläsningen skrivs fram som stödåtgärder. Åtgärdsprogrammen håller vidare en varierad kvalitet. Ett av programmen innehåller konkreta åtgärder som är tydligt kopplade till elevens stödbehov. De övriga är allt för allmänt formulerade. De åtgärder som skrivs fram är till övervägande del administrativa och schematekniska. Av dem framgår till exempel i vilket klassrum eleven ska vara och under vilka lektioner eleven ska vara där men inte vilka egentliga åtgärder skolan ska vidta för att tillgodose elevens stödbehov. Vidare framkommer av de inskickade åtgärdsprogrammen att eleverna har stödbehov i ett flertal ämnen samtidigt som de åtgärder som dokumenterats endast rör ämnena svenska, engelska och matematik. Lärarna uppger att detta är en medveten strategi och att skolan valt att koncentrera sina stödåtgärder till dels allmändidaktiska åtgärder och dels åtgärder i svenska, engelska och matematik. Skälet till detta är enligt lärarna att de har uppfattningen att de tre ämnena ligger till grund för övriga ämnen.

Skolinspektionen konstaterar att varken undervisning inom något ämne eller frivillig läxläsning är att betrakta som särskilt stöd i lagens mening. Vidare är särskilt stöd en åtgärd som skolan ska vidta och därmed inte att betrakta som ett erbjudande som det står elever fritt att tacka nej till.

Rektorn måste säkerställa att alla elever ges det stöd en utredning har visat att de behöver och att detta dokumenteras i ett åtgärdsprogram där det framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Rektorn ska enligt skollagen ansvara för att det tillsammans med lärare, övrig personal och elever bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av intervjuer med rektor och lärare framgår att rektor sammanställer elevernas kunskapsresultat i slutet av vårterminen och presenterar resultaten för skolans lärare vid skolans avslutande konferenser. Rektor och lärare uppger att skillnaden i genomsnittligt meritvärde mellan pojkar och flickor har ökat för vårterminen 2014, detta är ett markant brott från den tidigare trenden av minskad skillnad mellan könen. De intervjuade lärarna beskriver också hur de enskilt och tillsammans med andra lärare som undervisar i samma ämnen löpande utvärderar sitt eget arbete utifrån elevernas resultat, exempelvis på nationella prov där det finns sådana. Av intervjuerna med rektor och lärare framkommer dock också att skolan saknar ett gemensamt och systematiskt arbete för att utifrån elevernas samlade kunskapsresultat förbättra hela skolans undervisning. Rektor och lärare uppger att det på skolan är ett prioriterat område att minska skillnaden i genomsnittligt meritvärde mellan könen men kan inte ge några konkreta exempel på åtgärder som vidtagits för att höja pojkars meritvärde. I den mån det finns goda exempel på framgångsrik undervisning stannar också dessa hos de enskilda lärarna och/eller ämneskollegorna då skolan saknar ett system för att identifiera och sprida goda didaktiska exempel.

Av intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan framgår att skolans arbete med att ge särskilt stöd till de elever som behöver detta utgår från ett tydligt individperspektiv. I den mån skolans arbete med att ge särskilt stöd utvärderas så sker det alltid med utgångspunkt i enskilda fall och i samband med att enskilda elevers åtgärdsprogram följs upp. Rektor, lärare och elevhälsa uppger att det inte görs några sammanställningar av skolans samlade arbete med att ge särskilt stöd och att arbetet med att ge särskilt stöd inte heller utvärderas på skolenivå.

Av intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa framgår vidare att arbetet med de nationella mål som beskrivs i läroplanens första och andra kapitel i hög grad lämnas till de enskilda pedagogerna, här saknas ett gemensamt arbete för att utvärdera verksamheten i syfte att identifiera utvecklingsområden och vidta adekvata åtgärder för att förbättra dessa. De intervjuade lärarna uppger till exempel att skolan saknar en gemensam strategi för hur den demokratiska värdegrunden ska förmedlas och att det inte sker några sammanställningar av skolans gemensamma arbete med att förmedla och förankra dessa nationella mål. Av intervjun med lärarna framgår vidare att det saknas en gemensam uppfattning kring hur skolan som helhet ska arbeta för att varje elev successivt ska utöva ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Rektor kan inte heller ge några konkreta exempel på hur skolans gemensamma arbete för att utveckla detta ser ut.

Rektorn måste således tillsammans med lärare och elever se till att det utifrån skolenhetens identifierade behov bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på hela skolenheten och som syftar till att nå mål och kunskapskrav enligt läroplanen.

Författning

4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredare Viveka Berglund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Beslutsfattare/ Undervisningsråd

Andrés Brink

Föredragande/ Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.